

Σωματείο Εργαζομένων
στα Κέντρα Πρόληψης

**ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ**

**ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Διεύθυνση Γραμματείας:

Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας,
Γ' Σεπτεμβρίου 48B.

Τηλέφωνα Δ.Σ. 6944262344, 6908221141,
6979436467

Email: prolipsiworkers@gmail.com

Αθήνα 4/1/2024

Δελτίο Τύπου- Επιστολή της Επιστημονικής Επιτροπής του Σωματείου

**ΤΟ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ – ΟΚΑΝΑ**

Τα Κέντρα Πρόληψης Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, αποτελούν δομές στην Ελλάδα με σκοπό τη δωρεάν παροχή υπηρεσιών πρόληψης των εξαρτήσεων και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας σε κάθε ενδιαφερόμενο. Αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, υπάρχουν 75 Κέντρα Πρόληψης στην Ελλάδα και αποτελούν συνεργασίες μεταξύ του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών και των τοπικών αυτοδιοικήσεων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας οργάνωσης (Δήμοι και Περιφέρειες).

Η ανάγκη για τη δημιουργία ΚΠ, ξεκίνησε αρχικά από την Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών, γύρω στα μέσα της δεκαετίας του 1980, που εφαρμόστηκαν τα πρώτα πιλοτικά προγράμματα, βασιζόμενα σε αντίστοιχα άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Σουηδίας, Νορβηγίας).

Τα προγράμματα αυτά δεν εστίαζαν στην πληροφόρηση για τις εξαρτησιογόνες ουσίες και τις συνέπειες τους, **αλλά στην ανάγκη παρέμβασης στους αιτιολογικούς παράγοντες, που μπορεί να συμβάλλουν ευρύτερα στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας** (επιμόρφωση γονέων για την ενίσχυση των γονεϊκών δεξιοτήτων τους, εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε προγράμματα αγωγής υγείας, παρεμβάσεις σε μαθητές για την καλλιέργεια δεξιοτήτων αντίστασης στη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, κ.ά.).

Στη συνέχεια το 1995, ο ΟΚΑΝΑ, αξιοποιώντας την παραπάνω εμπειρία, ξεκίνησε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ανάπτυξης ενός δικτύου Κέντρων Πρόληψης σε όλη την Ελλάδα με την συμμετοχή της αυτοδιοίκησης τοπικών φορέων και συλλόγων .

Επέλεξε **να είναι σε τοπικό επίπεδο, η λειτουργία των ΚΠ και όχι κεντρικά, προκειμένου να μπορούν να ανταποκρίνονται με το καλύτερο δυνατό τρόπο στις ιδιαιτερότητες της κάθε τοπικής κοινωνίας, αλλά και για λόγους διευκόλυνσης προσβασιμότητας.**

Τα ΚΠ επιχορηγούνται κυρίως από το Υπουργείο Υγείας και Εσωτερικών, ενώ την ευθύνη της επιστημονικής και οικονομικής τους εποπτείας έχει ο ΟΚΑΝΑ. Τα ΚΠ αξιολογούνται οικονομικά και επιστημονικά από την αρχή της ίδρυσης τους σε ετήσια βάση από τον ΟΚΑΝΑ. Σχεδιάζουν και υλοποιούν προγράμματα πρόληψης των εξαρτήσεων και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας, στηριζόμενα σε μια

σειρά νόμων και διμερών Προγραμματικών Συμβάσεων, που υπογράφονται από τις Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, που είναι η νομική μορφή όλων των ΚΠ και τον ΟΚΑΝΑ.

Οι ομάδες –στόχος που απευθύνονται τα ΚΠ καθορίζονται από τις ιδιαίτερες ανάγκες της κάθε τοπική κοινωνίας, γενικά όμως είναι:

- Τα Παιδιά προσχολικής ηλικίας και οι Μαθητές όλων των σχολικών βαθμίδων
- Οι Γονείς -Οι Εκπαιδευτικοί
- Οι Επαγγελματίες Υγείας
- Οι Στρατευμένοι
- Οι Φοιτητές
- Οι Πολιτιστικοί, Αθλητικοί, Επαγγελματικοί, Εκκλησιαστικοί κ.ά Σύλλογοι
- Ειδικές ομάδες πληθυσμού (μετανάστες , πρόσφυγες , Ρομά ...)
- Ανήλικοι παραβάτες
- Η Ευρύτερη Κοινότητα, όπως Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, Δημοτικά Συμβούλια κλπ.

Ο γενικός στόχος των παρεχόμενων υπηρεσιών των ΚΠ ανάλογα με την παραπάνω εκάστοτε ομάδα-στόχος είναι:

- Η ψυχική ενδυνάμωση και εκπαίδευση των νέων σε ψυχοκοινωνικές δεξιότητες που θα τους προστατέψουν από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών (κάπνισμα, αλκοόλ, ναρκωτικά), εξαρτητικών συμπεριφορών (διαδίκτυο, τζόγος), τον σχολικό εκφοβισμό, τις συμπεριφορές υψηλού κινδύνου (βία, διατροφικές διαταραχές, παραβατικότητα) και θα συμβάλλουν στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής τους υγείας.
- Η εκπαίδευση των γονέων σε ψυχοκοινωνικές δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταποκριθούν καλύτερα στο γονεϊκό τους ρόλο (διαχείριση ορίων στην οικογένεια, ενημέρωση για τις εξαρτήσεις, τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών κ.α).
- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας για την εφαρμογή προγραμμάτων αγωγής υγείας για την πρόληψη των εξαρτήσεων και την προστασία της ψυχοκοινωνικής υγείας, καθώς και η υποστήριξη στον επαγγελματικό τους ρόλο.
- Η συμβουλευτική ή και θεραπεία σε μεμονωμένα άτομα ή οικογένειες για θέματα εξαρτήσεων και ψυχικής υγείας.
- Η οργάνωση ομιλιών, συνεδρίων κλπ για την ενημέρωση της ευρύτερης κοινότητας.
- Η υλοποίηση ερευνών για τις συμπεριφορές υψηλού κινδύνου σε συνεργασία με το ΕΠΙΨΥ / Πανεπιστήμια κλπ για τον σχεδιασμό των παρεμβάσεων πρόληψης, κ.α.

Στα ΚΠ εργάζονται ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και γενικότερα ειδικότητες των ανθρωπιστικών σπουδών, καθώς και διοικητικοί υπάλληλοι , με εκπαιδεύσεις και επιμορφώσεις . Οι εργαζόμενοι σε αυτοί είναι περίπου 270 άτομα (συν 130 περίπου κενές θέσεις εργασίας) και παραπάνω από το 50% έχει μεταπτυχιακές σπουδές.

Η Ελλάδα σύμφωνα με την τελευταία αξιολογική έκθεση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕΠΝ,2022) ξεχωρίζει για το σύστημα υπηρεσιών που διαθέτει στην

πρόληψη των εξαρτήσεων, κυρίως μέσω του πανελλαδικού δικτύου των 75 Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας. Πέραν του σταθερού έργου τους, τα Κέντρα Πρόληψης ανταποκρίνονται και σε πολλά αιτήματα για ψυχοκοινωνική υποστήριξη τα οποία έχουν ενταθεί λόγω της πανδημίας. Επιπλέον, σημαντικές ενέργειες έγιναν την τελευταία διετία για τη διασφάλιση της ποιότητας στην πρόληψη με την ενσωμάτωση των Ευρωπαϊκών Προδιαγραφών Ποιότητας στο έργο των Κέντρων Πρόληψης και την υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος κατάρτισης και στη χώρα μας για την επιστήμη της πρόληψης.

Στην ίδια έκθεση σημειώνεται ότι **τα ΚΠ με την εμπειρία και τις επιστημονικές τους παρεμβάσεις έχουν συμβάλει να είναι η Ελλάδα, μια από τις πρώτες χώρες πανευρωπαϊκά, στη μείωση της εξάρτησης σε νέες ηλικίες. Ενδεικτικά, επίσης αναφέρεται, ότι μόνο για τη σχολική κοινότητα το 2019-2020, , πάρα τις δυσκολίες της πανδημίας , υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις σε 11.544 μαθητές σε 355 σχολεία στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και σε 14.935 μαθητές σε 309 σχολεία στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την πρόληψη των εξαρτήσεων, του εθισμού στο διαδίκτυο, την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς και την αγωγή και προαγωγή της υγείας.**

Αυτή την περίοδο, δυστυχώς, έχει διαρρεύσει ένα νομοσχέδιο με τίτλο **"Ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης"**, που πάρα την επιτυχημένη πορεία των ΚΠ προβλέπει με το **άρθρο 46 το κλείσιμο τους**, καθώς και γενικότερα τη συρρίκνωση των δομών εξάρτησης και ψυχικής υγείας.

Προβλέπει την ίδρυση ενός οργανισμού-ομπρέλα (ΕΟΠΑΕ) που ακολουθεί τη λογική των "κόστους-οφέλους" και δεν υποστηρίζει την ποικιλομορφία των παρεμβάσεων στην πρόληψη και τη θεραπεία, αλλά αντιθέτως προωθεί τη σωματική απεξάρτηση, τη φαρμακοθεραπεία και την ενίσχυση του γραφειοκρατικού ελέγχου ακόμα και στις παρεμβάσεις πρόληψης που πρέπει να συνεχώς να βασίζονται στην ζωντανή σχέση με τις τοπικές κοινότητες, την ανατροφοδότηση από αυτές και στην προσεκτική παρατήρηση των μικροκοινωνικών μεταβολών στους παράγοντες που επηρεάζουν το φαινόμενο της εξάρτησης.

Οι εργαζόμενοι/ες στην Πρόληψη ζητάμε απόσυρση του ν/ς που μας καταργεί και διάλογο από μηδενική βάση.

Το κλείσιμο των Κέντρων Πρόληψης, ή η χωρίς διάλογο και σχέδιο δομική μεταβολή τους, θα επιφέρει τεράστιο πλήγμα στη σχολική και την ευρύτερη κοινότητα, χάνοντας ένα σταθερό σημείο αναφοράς και στερώντας απαραίτητες υπηρεσίες, σε μια χρονική περίοδο, που οι δείκτες ψυχοκοινωνικής υγείας εμφανίζονται ιδιαίτερα επιβαρυνμένοι.

Για την Επιστημονική Επιτροπή
του Σωματείου Εργαζομένων στα Κέντρα Πρόληψης

Ο Συντονιστής

Νικηφόρος Φάρκωνας

Κοινωνιολόγος

Κέντρο Πρόληψης Βόρειας Δωδεκάνησου

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου

Ο Πρόεδρος
Γιάννης Βυθούλκας
Κοινωνικός Λειτουργός
Κέντρο Πρόληψης Π.Ε. Ζακύνθου

Η Γενική Γραμματέας
Βαγγελιώ Αρπαζή
Ψυχολόγος
Κέντρο Πρόληψης Π.Ε. Σάμου